

Chemia.
568.

Chem 312. b.

DAVIDIS von der Beche/
DOCTORIS MEDICIS,
BARNERUS
Ieviter & amicè
CASTIGATUS.

Térent:

*Qui quæ vult dicit; quæ non vult
audiat.*

HAMBURGI
Ex Officinâ GOTHOFRÆDI
Schulßen.

Ingenuis Viris omnibus;
atq; ex illis,

Nobilissimo & Excellentissimo
Domino

NICOLA O
Witten/ à Lilienau
Potentissimi Svecorum Regis Ar-
chiatro & Consiliario.

S. P. D.

David von der Becke.

Si earum rerum, quae in hac
 vita homini possunt jucundas
 contingere, ulla sapienti viro
 est habenda ratio; nihil pro-
 fecto est, praeter consentientem laudem
 bonorum, incorruptam vocem bene-
 Judicantium de excellenti virtute, h. e.
 veram, solidam, nec adumbratam glo-
 riam. Quemadmodum enim ipsa vir-
 tus omnino est prudenti viro expeten-
 da; ita solida gloria recte factorum
 plerumque comes, non est a bono vi-
 ro repudianda. Trahimur omnes oc-
 culto laudis Studio, & optimus quisq;
 maximè gloriâ ducitur. Cicero cum
 P. R. ex misericæde, vestales virgines
 ex acerbissima vexatione, ipsam de-
 niique urbem pulcherrimam, exfœdissi-
 mā flamma, bello, vastitate eripuisset,
 atq; à furore Catilinario redemisset,
 nullum quidem insigne honoris, nul-
 lum monumentum laudis postulare se
 ajebat; ast tamen, diem ipsam sperabat
 æternam fore, ad salutem urbis, & ad
 memoriam consulatus sui propaga-
 tam. Ipsi Philosophi etiam in illisli-

A 2

bellis,

bellis, quos de contemnenda gloria
scribunt, nomen suum inscribunt, &
in eo ipso, in quo prædicationem, no-
bilitatemque despiciunt, prædicari se
& nominari volunt.

Quemadmodum vero iusta Gloria,
veræ virtutis fructus honestissimus, à
nemine facile repudiandus, nisi ab ani-
mo levi, lucem splendoremq; fugien-
te: ita contra turpe est, & maxima le-
vitatis, inanem vulgi aucupari rumo-
rem, & omnium sumbras falsæ etiam glo-
riæ consecrari. Turpius est, fucatæ e-
tiam, gloriæ dulcedine nimis commo-
rum, ex aliorum laboribus futilem sui
nominis memoriam quærere. Turpis-
simum vero omnium hoc est, nihil dig-
nū laude præstitisse unquam, alienista-
men laboribus invidere, eosdemque à
doctis ac probis viris probari molestè
ferre, quin omnibus viribus indu-
striam aliorum, virtutem', depressam
extinctamq; quam flagitiosissime velle,
vana saltem vanæ gloriolæ cujusdam
spc. Quemadmodum enim in pulcher-
rimo corpore nævius una cum illo ado-
les-

lescit, & cicatrix robori impacta simul, in cœlum accrescit, ac à prætereuntibus velint nolint conspicitur ; ita ipsi ex alius famæ monumentorumque ruina, immortalitatem se consecuturos certò persuasum habent. Miserum profecto genus hominum ! Est camen hæc inveterata, & ad nostra etiam tempora propagata labes. In incenso Dianæ templo, vel in vītis Ephesiis vivit, non sine dedecore tamen *Herestatus*. in Homero *Thersites* & *Zoilus* : in Virgilio & Horatio *Mevius* ; in Catullo *Suffenus*, in Theophrasto *Storium Leonitium*. Taceo illos qui in *Cartesij*, *Sylvij*, *Virorumq;* innumerorum aliorum toto orbe celeberrimorum Gloria refringenda, propriæ gloriolæ spem vanam collocatam habuerunt.

Ego quidem, Vir Amplissime, et si non ignoro, quam non sim cum summis ejusmodi jam memoratis viris ulla ratione comparandus, fortunam tamen habeo cum illis communem, de quo mihi ex animo gratulor. Prodiit enim è latebris velu in lucem publi-

cam quidam nuper *Barnerus Elbingensis*, noster olim in Gymnasio Patavino condiscipulus; qui, nisi meam qualem, cunque apud ingenuos viros existimationem indiscriben adduxerit, vitam sibi omnem acerbam, spiritum nullum liberum ducit. Quare non tantum aperte favorem Clarissi. viorum, Cl. Langelotti præcipue mihi invidet; verum ab anili etiam animi quadam impotentia eò abripitur, ut nugatoriis convitiis & dicteriis me impetrere, & bonis omnibus exosum reddere conetur.

Quod turpe *Barneri* & ab omni ratione devium, audaciæque ac furoris plenius consilium, cum ab amicis primum, qui in honestum illum libellum absqve sanitatis meæ detrimento vix à me legi posse affirmabant, nunciaretur, non diffiteor fuisse me mediocriter contristatum (habet enim quendam aculeum contumelia, quem boni viri pati difficillime possunt.) statim vero ac vindendi illum & legèndi copia mihi dabatur & rationi pondera explorabantur, dici non potest, quam omni fuerim

exutus animi mœrore, & lætatus con-
 tra, me meaq; à Barnero contemni.
 Recordabar præterea, quām fuerit pro-
 clive semper Barneronostro; Clarissi-
 morum virorum, tum hic Hamburgi,
 tum in aliis locis commorantium co-
 natus, despicere, ridere, ut parum
 abesseret, quin se oraculum crederet,
 ad qvod omnibus naturalium rerum
 studiosis sciscitatum confugiendum
 esset. Quod certe ex odio quodam pro-
 fectum de ipso judicium videri posset,
 nisi Barnerus ipsem expressis verbis
 idem de se testaretur, cūm inter alia fal-
 sissimè & arrogantissimè dicta ita. P. 6.
 Certe ea præstiti, cui impares esse vidi
 multos alios ut ut summi nominis. Ar-
 tem illam quæ puri ab impuro separatrix
 est, ex causis tradidi primus, grandi opere os-
 mnem Medicina historiam, à primis seculis in
 huncusq; tex⁽ⁿ⁾ idem, ad normam circulati-
 onis sanguinis filum omne pertex⁽ⁿ⁾ i, ut si
 quod habet Willisius, his fulcimentis totum
 jatrices ædificium ac novis instaurari de-
 beat columnis, certe positor ego eorum sim,
 qui manus huic operi adhibuerunt. Pari
 ratione

*ratione Anatomen inventa omnia, quae in
huncusq; diem prodiere conjunctim, nucle-
um tot auctorum, quos decursu decem anno-
rum. prout & scriptores Medicos volvi re-
volviq;, uno opere exhibui, ubiq; in verita-
tem debito argumentorum robore confisus
inquisivi.*

Overo superbiam & arrogantiam
deridendam, agyrtis ac fumi vendulis
propriam, quam tamen pag. 40. non e-
rubuit denuo repetere, adeo pudorem
omnem exuit.

Deinde vero inq'virenti mihi in ar-
gumentorum ejus vim, qvamve accu-
ratè & acutè contramedisputasset. ni-
hil se obtulit aliaud, præter convitia,
dicteria, calumnias, & reliqua deli-
rantium & insanientium missilia; quæ
revera statim contemnebam, quia ter-
ritulamenta sunt inania: malum virum
vel mus mordeat.

Neq; profecto à severioribus stu-
diis otij tantum impetrare hactenus po-
tui, ut tam tenuis ---- ineptis quæsti-
unculis satisfacerem. Sapientum enim
hoc fuit semper consilium, non esse fr-
cile.

cile ad quævis respondendum. Prævaluat tamen apud me autoritas amicorum, in mentem mihi revocantium & illud sapientis ; Neḡ tamen ad quævis etiam facile tacendum esse, ne sibi sapere videatur adversarius.

Quare in animum induxi, & meo & amicorum votis satisfacere. Non respondebo nempe ad convitia Barneri (quamquam omni jure hoc licitum sit, convitiatoribus caninam exprobare petulantiam) quod fiet contemtu convitorum, itemque animi moderacione quadam, tolerantia & fortitudine Socraticâ. Bachæ bachanti si velis adversarier, quid cum? ex insana saltem insaniorum facies. Heroicum hoc esse cum Alexandro Macedone puto; cum omnibus beneficeris publicè adeò nullam referre gratiam, ut etiam calumniis & convitiis (quibus tamen non moventur viri fortis) impetaris.

Neque silebo tamen omnino. Vitia namque ac vitiosos homines innotescere, permagni interesse publicæ rei, semper judicatum est à sapientibus.

Quæ

Querenti autem mihi, multumque ac
diu cogitanti, quem potissimum dispu-
tationis hujus meæ arbitrum elige-
rem, non una causa fuit, quæ me ad Te
compelleret, Excellentissime Dn. Wit-
ten à Lilienau. Præterea enim quod re-
corder optimè illorum verborum Cla-
riss. Dn. D. Davidis Martini, cognati
Tui, & amici mei perdilecti, quem ho-
noris causa nomino, quibus mihi sæpi-
us incredibilem ingenii Tui vim, virtu-
tem, candorem, & in judicando dexte-
ritatem exposuerit, dici profecto non
potest, quam mirificam in his diebus
cœperim voluptatem, ex cognitione &
societate Filii Tui docti revera Dn. Jo-
hannis à Lilienau Amici mei valde co-
lendi; Cui cum consilium meum de
Apologia hacce Amplissimo Nomi
Tuo inscribenda exponerem, non tam
disvadere, quam probare conatum me-
um videbatur, adeoque spem faciebat
non dubiam, fore, ut hæc mea qualia-
cunque benevolo animo à Te accipi-
antur. Quare patere quæso Vir Excel-
lentissime, ut paucis admodum, rei to-
tius

11.
tius scenam ibi explicem, deinde ve-
rò judica, an satis habuerit causæ *Barn-
erus*, Diabolico ejusmodi (hic enim
primus calumniator est, & convitiatorum
parens) virulento, & honestis o-
culis indigno scripto, in me invehendi.
Abstinebo ego à convitiis, ultionem ne
optabo quidem (quæ enim hæc foret
gloria, digladiatum fuisse cum ebriosis,
furibundis, quibusve rationis usus de-
est, ac externa saltem specie homines
sunt) sed sanam potius ac sobriam men-
tem precor nostro, ut si quando crapa-
lam illam suam edormierit & exhalâ-
rit, ad sobrii & veri hominis cogitatio-
nem redeat. Victoriam vero ipsam, de
virulenta Barneri invidia, in me ipso, in
conscientia reæte factorum, in Tuo im-
primis ac Excellentium virorum vere
judicantium animis collocatam volo.
Pluris facio unius sapientis tacitum eti-
am de innocentia mea testimonium,
quam mille delirantis vulgi, aperta in
me & ficta dictoria. Certè Vir Amplif-
sime, si hoc satis esset, reprehendere ali-
os, criminari, convitiari, odisse ; quid
quæs.

quæsotam egregiè dictum aut factum,
quid tam sanctum & inviolabile quod
non à Momo rodi, labefactari & op-
primi possit?

Sed hisce missis, Amplissime Dn. Wit-
ten à Lilienau, torius rei scenam nunc
explicabo; Accipe igitur breviterita.

Cum Anno 1670. Patavii studiorum
gratia Anatomicorum præcipuè com-
morarer, eodem mecum tecto & men-
sa excipiebantur & familiariter vive-
bant, sequentes Medicinæ Doctores &
Viridoctissimi; Dn. *Scheidlinus*, Dn. *Lu-
cas Schrockius*, Augustani; Dn. *Elias Gei-
ger* alias *VValdman*, Posoniensis, Dn.
David Portius Bacharacensis. Dn. *Tho-
mas Otto Marquart*, Susato. Westphalus
(Quos hîc honoris causa nomino) ac
tandem noster, *Jacobus Barnerus* El-
bingensis. Hic natura sua arrogans, ma-
gnificè nunquam non de se sentiebat,
loquebatur, despiciebat alios, homi-
nem præter se putabat neminem, se so-
lum *Gallina filium albæ*, *cæteros viles pullos*,
natos infelibus ovis existimabat, nemi-
nem ducebatur liberum. Quæ incredibi-
lis

lis ejus arrogantia, quam molesta & gravis s^æpemodestioribus aliorum auribus fuerit, dici satis non potest; a stramen desiderium in nobis excitabat videndi illa, in quibus iste adeo exultabat. Annuebat Barnerus votis nostris, & ex Zvvelfero, variisque tyrociniiis Chymicis coacervatas Chemico-rum formulas varias, tironib⁹ Pharmacopæorum non ignotas, v.g. Spiritum Tartari, Vitrioli &c. docentes nobiscum communicabat. Nevero coquos imitari videretur, nulla causarum habita ratione varia esculenta commista foco opposentes, præfigebat dictis formulis quædam de *Acido & Alcali*, ab aliis ac præcipue Clariss. *Tachenio* populari meo, (quem unicum in hoc studii genere præceptorem meum agnosco) jam dudum tradita, quod è subsecuturis meridiano Sole clariùs apparebit. Neque profecto suspicatus fuissim unquam Barnerum etsi arrogantissimum, adeò tamen pudorem omnem amisisse, ut pro primo eorum rerum inventore se haberi vellet, quætoto orbe conscio jam

du

dudum ab aliis Viris illustribus, Helmontio, Boyleo, Tachenio, Travagino, Glaubero aliisque quamplurimis tradita erant, nisi publicè jam conquereretur laurus sua (ne Rhamnus quidem est) se privari. At vero privabitur potius hodie; pellicula illa Leonina, quā indutus in lucem publicam prorepere ausus fuit, adeoque eandem cum Aesopico illo fortunam experietur, arrogantiæque justas debitasque poenas solvet. Particulam tamen saltem pellis illius ego resecabo hodie, cum quæstiunculas ejuſ leves, Professore profecto Chymiae omnino indignas (nil gravius dicam) ordine expositas examinavero; reliquam partem omnem brevi detrahet Vir quidam Clarissimus, cujus nomen tamen haec tenuis mihi reticendum est. Overò tum nudum nostrum!

Sed rem aggrediar, adeoque ipsam illam Salium doctrinam quam mecum & supra memoratis Viris Clarissimis Pataviis communicavit, de quo sibi adeò gratulatur, ad verbum Tibi recensebo Vir Excellentissime. Quæ autem præter
hanc

hanc sunt vulgares Chemicorum formulæ, è Zvvelfero aliisque de promis præ, coram ostendere poterit Clariss. Dn David Martinius; cui & plurimis aliis hæc omnia ul tro obtuli; quod profecto imprudenter admodum à me factum fuisset, si ejus culpæ cujus me convincere vult Barnerus conscius fuissem.

En igitur mysteria, quæ pro suis haberi, & primusex causis tradidisse vult Dn. noster Professor.

§. n. *Principia Chymica sunt vel Essen-
di vel Cognoscendi.*

Essendi principia sunt vel Naturalia, tria scilicet sic dicta prima, Sal, Sulphur & Mercurius; quibus addunt nonnulli Phlegma ac Terram inutilem; vel Artificialia, communia scil. axiomata de concursu Salium, Spirituum, eorundemq; effectis, præcipitatione &c.

*Principia Cognoscendi sunt termini tech-
nici & Sigilæ Chemicorum, de quibus ordine.*

*Analogiam Macrocosmi; item Curatio-
nem per similia tanquam Chymia funda-
menta*

menta ponunt nonnulli. Sed primus eorum
aut^r Paracelsus. Medicina illa supposuit,
adeoq^z, ut pr^rterea Analogiam illam va-
nam esse ac prorsus nullam: Curationem
quoq^z per similia haud satis sibi constare, ad
eam potius referuntur.

Sic malè quoq^z diversæ Chymicorum sectæ
communiter statuuntur. In Chymia quāta-
li à Paracelso non differt Severinus; ast
bene in ejus ad Medicinam applicatione.

§. 2. Trium Principiorum antiquissimi
authores sunt Hermes & ex eo Basilius, qui
ea per Animam Spiritum & Corpus de-
signarunt. Basilius preßius secutus est Pa-
racelsus, ac Salis, Sulphuris & Mercurii in-
troducedit nomina. Vedit scilicet ex plantis
potissimum aquā cum spiritu separari, Olea
deniq^z & Salia per incinerationem produci:
Olea cūm flamam concipient Sulphura voca-
vit; Aqua & Spiritus Mercurii nomine ve-
nerunt. Sed tria illa principia dicī nequeunt.

Im. enim, non ex omnibus separantur, a-
arenā, silicibus, Calce vivā &c.

2d. ipsa ultimato in Aquam abeunt, qui
destructionis modus in sequentibus explica-
bitur.

3t. Salia fixa demum per ignem fuit
ac incineratione : quod patet in carbone
qui nisi aperto Igne deflagret, Salfixum haud
dabit. Negat tamen dicendum, Salnus illum in
mixtis praexistere. Etenim ex colligatione
Saliūm fieri demum fixa suo loco probabitur.

4t. Præter tria in illa separatione mixto-
rum quartum etiam remanet, & Terra inu-
tilis dicitur. Phlegma autem quod ceu quini-
tum addunt nonnulli, lolo Mercurii, ut in se-
quentibus dicetur, habendum est.

§. 3. Potiori jure tria illa Principia a vo-
cantur constitutiva scil. mixtorum, semi-
numq; (ut Helmontio audiunt) t hori.

Utimur autem nominibus illis ad distin-
guendas corporum heterogeneitates. Quod
adeoq; flammam concipit Sulphur audit ac
censetur in Vegetabilibus & Animalibus Ole-
osa pars. Observandum vero Spiritus Ve-
getabilium etiam ardere. Nihil scil. aliudit
li sunt quam Olea essentiali suo phlegmate
soluta. sediguntur namq; in Olea, ubi libe-
riori saltem aeri sunt expositi.

Olea porro in Salia convertuntur, adeoq;
Spiritus Olea et Salia Volatilia eodem stant loco.

Oleis saltem tantillum seminis Sulphurei

Ola iſ ſaltem tantillum ſemiintis ſulphureſ ſuccedit per quod deſlagrant, & ſpiritus ſolutoſ ſale ſeſſe paulo poſt dicetur.

Genuina Vegetabilium Sulphura in Carbonibus deliteſcunt, ſeparantur cum Alcali- bus.

Animaliū ſulphura vix ſunt alia, quād dicta illa Olea cum Spiritibus ſeparata.

Sulphur in metallicis cenſetur duplex
Combustibile & Incombustibile.

Combustibile ex genere Acidorum eſt,
aut, in ſale ſaltem Acidō reſidet, eoq; ſuper-
ſit eremanente in Chasabit.

Incombustibile ardere quidem non au-
tem abſumi ſtatuitur. Suntq; hæc Sulphura
illa Paraclesi irradiantia &c.

4. Salia fixa ex Vegetabilibus incine-
ratione potiſſimū fieri, jam diximus in An-
tecedentibus. Præexistere etiam Salia quæ-
dam & Volatilia, ex quorum colliquatione
antea diēla ac incineratum oritur. Hæc &
ſalium doctrina fundamentalis paulo poſt
explicabuntur,

ſupererēt adeoq; Mercurius cuius princi-
pium duplex ſtatuitur, Utile & Inutile. Pri-
mum dicitur Spiritus qvieunq; : Inutile
pha!egm

phlegma est. Sed jam in antecedentibus modis
nuimus, spiritus in vegetabilibus quidem
oleorum, in universum salium suorum fluo-
res esse, adeoq; à salibus vel oleis distinctum
nil habebunt. Sicut ag; sub Mercurii nomine
propriè venit phlegmatica corporum pars (ut
Helmontio definitur) nondum à semine ma-
turata.

Phlegma hoc in animalibus duplex est.
Externum sero seu latice supernatante ac
infuso partibus & Internum, quod per sepa-
rationem ipsius sanguinis demum manife-
stum evadit. Deniq; in metallis ipsi Mercuri-
i corporum, qui ita vocantur, principium
hocce constituunt.

§. 5. Ad constitutionem verum natura-
lium in initio earum tum in mixti partibus
concurrere Acidum & Alcali, moderna Ta-
chenii Philosophia est. Petuit autem eam
ex Helmontio, qui Sal Volatile à Sulphu-
re colliquari in incineratione asserit.

Sal Volatile adeoq; Alcali est

Sulphur vero Acidum.

Utenim ex sequentibus patebit, plerag; Vo-
latilia illa Urinosa sunt: non vero datur
Sulphur, quod non vel sit Acidum, vel in A-

cido consistat. Et hāc ratione doctrina
hāc coincidit.

Dubium verō est, an Yetres principia illa
v. g. Galenus, sub nomine frigidi & Calidi
tradiderint. Sic nec pro initiis seminali-
bus habenda sunt, sed quod de tribus primis
dictum pro seminum / altem receptaculis, tan-
tillum scilicet est, quod in Oleo ac Spiritu Vi-
ni ardet.

Accensum sulphur quodcunq; in Spiritum
Acidum abit, reliquum quod ardet ac seminis
loco est, annihilatur.

Videntur itaq; mixta ex Acido & Alcali
conflata.

Mechanicè hoc probatur; Incineratae
herbæ fuliginem emitunt, in qua sat Volas-
tile est, utpote in quod resolvitur,

Sin verō planta penitus non deflagret,
in residuo carbone remanet quoq; Acidum,
quod à vehementiori igne tandem quoq;
in Auras abit.

Sal Volatile succini, quod Acidum prima
fronte apparet, si misceatur cum Alcalired-
dit sal Urinosum Volatile.

Acidum verō vel nullum ve! paucum
est in animalibus: hinc vix quicquam Sa-
lis fixi ex iis elicetur. Re-

Resultat hinc mixtorum diversitas, quod alia plus Acidi, alia minus contineant; cuius tamen seminalis proprietas accedit; & sic considerantur corpora naturalia à physicis.

In applicatione ad Chymiam verò triplex Salium differentia statuitur.

Suntq; vel Alcalia, Acida, vel Enixa.

§. 6 Sal commune nomen est, & tradita in antec. parag. Salium genera indigit.

Salium autem nomine veniunt nobis particulae acidae rodentes mixtorum acr-solubiles & activae magis.

Acidum verò est quod propriè rodit, rodendo coagulatur, & cum Alcali mixtum effervescentiam parit.

Alcali verò quamvis egregiè penetret, dissolvat corpora, non tamen corrodit, & Acidis necessariò contrariatur.

Ex utroq; quod coagulatur Enixum dictum fractas quasi utriusq; habet Vires, non tamen omni virtute destituitur.

Quod de Salibus dictum, illud quoq; de Spiritibus intelligendum. Neq; enim aliud quidquam sunt illi quam ut eleganter Willisio audiunt, Salium fluores. Scilicet

B 3 imbi-

imbibitur Sal ab essentiali suo phlegmate,
quô per artem ut in sequentibus dicetur se-
paratô, Saliterum manifestum evadit.

Negatamen credendum Salia illa hâc ra-
tione manifesta facta pristinum reddere cor-
pus, ut vult Tachenius, cui Tartarus Vitrio-
latus Vitriolum est; Arcanum Tartari Tar-
tarus. Cur verò Areanum Tartari non ar-
det ut Tartarus, & in Colcothare remanet
Sulphurflammam concipiens, quale Spiritus
Vitrioli non habet, imò violento illo Igne
mixtorum partes quædam destruuntur.

Sed de Salibus in Specie jam agendum.
Alcali primævâ significatione Sal per incine-
rationem factum designat. Herbam enim
Kali à qua Alkali nomen est incinerarunt
Veteres, ut patet ex Dioscoride, indeq; Salia
explantis omnibus hoc modoparata Alcalia
sue vocata.

Cum verò Alcalium Natura propriè sit ut
contrariantur Acidis, & illudetiam alia v.
g. Utrinosa volatilia facere deprehensum fue-
rit, factum est, ut generaliori vocetur nomi-
ne Alcali omne, quod dicto modo Acidis ad-
versatur, sicq; Alcalia suut vel Volatilia, vel
mediæ consistentia, vel Fixa.

Vola-

Volatilia ab effectu describimus, quod sint
quæ sublimari possunt, abeuntq; in auras, &
separantur ex rebus plerisq;, Peculiare ve-
rò hoc habent Salia volatilia animalium, ut
propter Urinæ odorem quem spirant Urinosa
dicantur, qualia tamen & plurimis riperi-
untur in plantis, & quod manifestò ex cæ-
parum destillatione, lignivitis incineratio-
ne patet.

Mechanicâ arte constat innotuitq; hoc
maxime Angliae Curiosis, plerisq; plantarum
tale aliquid Urinosi se adiungere.

Hinc fuligines cum Acido Salis in Sal Am-
moniacum abeunt; Salt Tartari fixum Aeris
ope, quamvis paucâ quantitate in tale ali-
quod Sal volatile Urinosum mutatur. Hoc
tamen plantarum Volatilibus salibus manet
proprium, ut Crasin coucreti sapore saltem
referant, hincq; Sal volatile Absynthij ama-
rum est, qui sapor in Alcalisatis seu fixis a-
boletur.

Mediae Consistentiae dicuntur Alcalia
que adeò volatilia non sunt, neq; tamen fixa
penitus sed isterea, medium quasi locum
obtinent. Ut plurimum verò ex succis vege-
tabilium separantur; unde cum in succis il-

lis vis ac vita omnis consistat, essentialia
vocantur.

Quæstio de iis est I. Andentur?

2. An præ Alcalibus, & Fixis potiori lo-
co habeantur? Quoad primum, dubium
non est separari illa ex succis, ut ingens illo-
rum, ut paulo post dicetur, copia habeatur.
Sic enim acetosum acetosæ & Cerasorum a-
cidorum Sal usu probatum est. Vinum e-
tiam per se lenissimo igne evaporatum Cry-
stallos subsidere facit: Sed in nonnullis plan-
tis facta succorum evaporatione subsidet
Terra saltem aliqua insipida, cui Tartari
tribuit nomen Angelus Sala, id quod prefer-
tim insipisatione succi absynthii innote scit.

Plantæ aliae & aquosæ Rosæ e. g. difficul-
ter sal esse entia præbent, estq. hoc potissi-
mum manifestum in Acidis.

Quoad secundum, dubium non est, præ-
valere salia essentialia fixis, siquidem Con-
creti sui ac succi retinent Virtutes, quas in-
cineratione in Alcalisatis deleri diximus.

Quanquam & hoc observandum, plan-
tarum parenchyma ut plurimum sal Vola-
tile continere diversum a succis, sale & vir-
tute præstantius. Sic & in aliis salia essen-
tialia

tialia reperiuntur. & vel in ipsis etiam animalibus nonnullis v.g. Cruore hirci, tauri
Unde ille tantopere Acidum præcipitat.

Essentialia porro salia, si summè Alcalia extiterunt directè scil. Opposita Acidis, Lixiviosa audiunt, quod tam nomen etiam Alcalisatis, de quibus paulo post, tribuitur.

Tale Lixiviosum sal potissimum est in Oculis Cancri unde præsertim si in suum suum resolvantur omnium maximè Acida imbibunt.

Supersunt Fixa salia, sic, & præterea Alcalia primitus hodieq;, itemq; ad differentiam reliquorum secundum Tachenium Alcalisata dicuntur; quæ quomodo fiant, incineratione scil. quasnam virtutes habeant, tam ex anteced. quam Consequent. patet.

§ 7 Ex dictis hucusq; innoteſcit itaq;, Alcalium nomine censi.

1 Salia, spiritus ex animalibus & partibus eorum, quæ Urinosum spirant odorem, sal Volatile Urinæ, Cornu Crevi, Vipera-rum. Notandum tamen etiam quædam ex animalibus distincta etiam habere salia. In milipedibus Nitrosum est, quale quidem potissimum in Ovillo stercore apparet: Formicæ Acidum spirant.

2. Spi

2. Spiritus & Olea plerorumque Vegetabilium. Quanquam enim ut ex sequentibus innoteſcet; ab oleo tantillum acidū admisceatur, nihilominū ſtamē cum deſtruēto ſulphureo illo eliciantur ex iis Alcalia vera urinosa ſint, inter Alcalia quoq; locum illis concedimus.

3. Per incinerationem facta Alcalia, quæ ut in antecedenti paragr. innui Alcaliſata audiunt. Notandum v. de illis eſt, Virtutem illorum ſeminalem utiq; igne deſtrui: hinc nec odore, nec ſapore eam referunt, nec adeoq; ſpecificè diſtinguntur, ſed gradu ſaltem igneitatis.

Ineptè ergò Tachenius Sal Tartari privilegiatum vocat: Nec quicquam Naturæ metallicæ in eo deprehendit nr. Aequè enim Alcalia reliqua etiam Urinosa aurum fulminans præcipitant.

4. Agmen claudunt Lixiviosa & eſſentialia; Bilis e.g. cui Sal Lixiviosum adſcribit Sylvius ac reliqua in paragr. anteced. tradita.

§. 8. Vifis Alcalibus, Acidā conſideranda veniunt inter quæ junt.

5. Vitriola, Interra & ſcil. matricibus reperitur

peritur Acidum aliquod Embryonatum dictum, quod venas metallicas Martis, Veneris corrodens, se insimul coagulat, & cum particulis ipsius metalli in Vitriolum abit. Hinc Vitriola alia Venerem, alia & pleraque Martem ut Goslariense continent. Ita ars naturae imitatur, unde Vitriola factitia sunt, de quibus in sequentibus.

2. Sulphur Commune, quod eiusdem cum Vitriolo Originis est. Ex minera scilicet eorum primo sublimatur Sulphur, reliquum decoctione fit Vitriolum. Ipsi generae sunt Sulphura alia, quae ex mineris variis, praesertim Antimonio copiosè eliciuntur. Atque sic etiam sulphura Vegetabilium cum occultissimo aliquo vestiantur Acido in hunc censum veniunt. Itaratione Acidi sui spiritus vini cum urinosis subtilissime effervescit.

3. Salia, commune, gemmae; quae non sine causa dixeris Acidum illud embryonatum expers sulphuris & metallicae miscelae. Sale quidem commune aliquam sui parte Alcali continet, unde in aurum illud agere dicam inferius; nihilominus destillatum, Spiritum mere acidum præbet; unde cum Acidis eadem stat loco.

Re-

Referri huc etiam debet Nitrum cuius inflammabilis vis a Sulphure aliquo animali excrementitio est: destillatum ita β merum Acidum præbet. Sed & Alumen huc spectat ejusdem cum Vitriolo fere Originis.

Sic ita β & atò ad Acida referuntur dictorum modo Spiritus omnes simplices pariter & compositi, Aqva Regia, Aqva fortis, est β inter haec vehementissimum Oleum Vitrioli, partim quod concentrate magis sint saline eorū particulae; partim etiā quod Sulphure aliquo et Vitriolo constet, undevis ejus.

Glaubero dicitur der Schneideschweifel: sic & Spiritus Vitrioli Philosophius ex acidorum classe est.

§ 8. Prout verò Alcalia, ita Acida quoq^z in triplici differentia sunt. Fixa, Volatilia & mediæ Consistentiæ.

Fixa in antec. paragr. explicavimus. Constant verò ipsa etiam Volatilibus, quod ex sequentibus & destillatione salium Volatilium innoteſcet. Sic quemadmodum Alcalium particulae, ita Acidorum quoq^z per artem Volatiles fiunt, & eomagis virtutem suam exerunt.

Mediæ Consistentiæ Acida sunt nonnulla salia essentialia, v.g. ex Acetosella,

cerasis Acidis, quæ omni ex parte salibus acidis revera taibus respondent. Tales etiam sunt succi Ciri, Limonum, quæ adeoq; Vim rodendi habent. Sic Citris succus solvit Corallia. In hunc censem venit Acetum. Solutum enim Acidum putredine superat Alcali, inde acidum evadit, similem rodendi ac solvendi vim habet.

§ 10 Tertium Salium genus constituunt ENIXA, quæ appositiè ita audiunt, Siquidem ex Acido & Alcali generantur. Dubiata men resest, an hæc ipsa Paracelsi salia Enixa fuerint. Secundum Glauberum Mirabilia vocantur, quanquam ut ex sequentibus innotescet, tanta non præsent miracula. Alio nomine Neutra, itemq; Tertia, ratione scil. duorum: & secundum Curiosos nonnullos Angliæ Anomala dici possunt.

Sunt autem in triplici quoq; differentia.

Fixa scil. Volatilia & Fixo Volatilia.

Fixa sunt, quæ ex Acidis & Alcalibus fixis constant: sic ex Spiritu Vitrioli & Alcali Tartarus fit Vitriolatus.

Huc referri debent salia mirabilia Glau-
beri, in quibus oleum Vitrioli Alcali cum sa-
lis communis parte arripit, coagulat demit-
titq; spiritum Acidum.

14 Vo-

14. Volatilia Salia Neutra ex Volatili-
bus Acido & Alcali consistunt: ita ex Spiritu
Vini & Sale Volatili Urinæ, utrisq; summè
rectificatis, tale aliquod coagulum est, ut
iam suspicari quis possit, annon Spiritus
Gorgonicus à spiritu Vini coaguletur potius
quam coagulet.

Referri huc posset Mixtura Spiritus Urinæ
& Aceti destillati, in qua pòst destillationem
Acetum Volatile quasiredditum est.

Spiritum Vitrioli Volatilem ac Urinæ
strictè adeò simul coagulare, ut ignem fusio-
nis ferant, experimentum Helmontii est.

Supersunt Enixa mediæ consistentiæ ex
Acido scil. fixo & Alcali Volatili; qualia sunt
Sal Ammoniacum ex Sale marino & Urina
compositū. Unde pro dtversitate tum Acidio-
rum Urinosis variat etiam Sal Ammoniacum.

Glauberò in usufuit Sal Ammoniacum
Secretum quod ita vocat, ex oleo Vitrioli scil.
& spiritu Urinæ.

Alios conficiendi Salis Ammoniaci modos
habet Billichius.

Agmen claudit Arcanum Tartari, quod
est ex Alcali Tartari Spiritu Aceti impræ-
gnato.

§ Hæc

§ Hæc fūere salia, quorum proprietates
porrò ex communibus Chymie axiomatibus
paulò post tradendis innotescunt.

Specialiter tamen de iis notandum, quod
pleraque Lixiviosa & Urinosa extrahant
sulphura omnis generis, cum oleis facile se
misceant, fixa præsertim, cumque iis fati-
cant.

Urinosa & Volatilia solvuntur in Spi-
ritu Vini, non æquè Alcalisata, quorum tan-
tum adsumit spiritus Vini quantum phleg-
matishabet.

Alcalisata difficulter Crystallisantur, flu-
unt facile per deliquium, sibi similia fixa
non tangunt. Non ideoq; dissolvunt Lixivi-
osa Oculos Cancri, nec agunt in Corpora,
quorum manifestum Sulphur non est. v. g.
Corallia. Experientiâ mihi constat, sal
Tartari Volatile cum Urinae sale & spiritu
Vini conjunctum neutiquam aurum sol-
visse.

Alcalia deniq; dum solvunt non coagu-
lantur: contrà Acida, spiritus Vitrioli,
Salis, rodendo solvunt, & solvendo coagu-
lantur. Sed vera hæccorum solutione non est:
Corrosio saltem dicitur; siquidem soluta in
pristi-

pristinum corpus per præcipitationem facile abeunt: Sed Acida quoq; Sulphura Antimonij extrahunt, eorundemq; alia præalii præstantiores edunt effectus. Aqua regia Aurum, Aqua fortis Lunam solvit.

Deniq; de Salibus Enixis observandum, cum nulla iniis utriusq; Acidi scil. & Alcali destruētio facta sit, ratione utriusq; eadem etiam agere eleganter: illa prout & Acida Crystallisantur, non tamen facilè per deliquium fluunt. Acidum eorum iterum ab Alcali separari potest.

Ita salia se habent

S. Communia Chymicorum Axiomata sunt.

I. Acidum contrariatur Alcali. Secundum Tachenium audit, Acidum informat Alcali.

Disputant inter se Zuvelferus & Tachenius, An Actio & reactio Acidi & Alcali antipathica ut Zuvelfero audit ebuditio, an vero quod mavult Tachenius Similitudo dici debeat? & an alterum alterum destruat? quod icidem affimat Zuvelferus; Tachenius saltem in Alcalisatis admittit. Ego vero tanti non aestimo controversiam illam. Dici posse arbitor concursum, dum effer-

effervescent, contrarietatem: quando autem se mutuo arripiunt coagulantem illa similitudo dicatur, qualiter tamen non est, prout alio quin in naturalibus Auriv. g. ac Mercurij affinitate.

Negat etiam se mutuo Alcalisata destruant, ut inde contrarietas aliqua colligi debat; sed arripiunt se se saltem accogulant in Salia, quorum antea fluores ac Spritus fuere: Acidum hinc distincte iterum separatur ab Alcali, manetque integra utriusque potestas: imo alterum in operando alterum adjuvat quod supra explicatum est.

Quae vero causa sit actionis hujus & reactionis, in doctrina de Præcipitatione explicatum reperitur. Hic saltem notandum venit, actionem & reactionem modo distam salium illorum hos relinquere effectus. Scilicet in concurso effervescent, aut saltem incalescunt: coagulant se se, quæque soluta in fundum agunt. Et haec effati hujus vis est.

2. Salia non agunt nisi soluta

Innit hoc, particulas illas acidas, ut vel in se invicem, vel in alia etiam ac solvenda agant, in fluorem redactas esse debere.

bere. Sic non Vitriolum, sed spiritus Vitrioli corpora metallica in Vitriola corrodit, affunditurq; aqua pro meliore Chrystallisatione. Sic ergo ut agant salia, aquâ solvuntur vel Igne v. g. fluxa Alcalia, quæ sic in Sulphura etiam agant.

3. Actio agentis est determinata a reactione patientis. Vult hoc; agentia, hoc est solventia tantum agere pro modo recepitivitatis suæ, & tantum in rerum solutionibus assumere, quantum capere valent. Sic dum exhibetur Vitrum Antimonij pro vomitorio, liquoris affundendi spectatur quantitas, non Vitri pulveris. Par ratione in concursu salis & Alcali observatur punctum saturationis, quod a determinata potestatum actione & reactione est.

§. 4. Omnis Spiritus dissolvens eadem actione quâ dissolvit corpora, coagulatur,

Intelligendum verò hoc est de Corrosivis & Acidis, non verò de Sympatheticis ac Philosophicis ut vocant: quale solvens creditur Liquor Alkahest, qui citra corporis sui diminutionem in milles valet usus,

Vult

Vult adeoq; axioma, Corrosivorum illorum
particulas in solutis remanere coagu'atas.

Quod probatur exemplis. Acidum Vi-
trioli in metallis eorumq; Vitriolis factitiis
coagulatur. Dulcedo Sacchari Saturni à coa-
gulato Aceri sale est. Probè hic porrò obser-
vandum venit, intimè adeò Acidorum par-
ticulas illas adhærere Solutis illis, ut vix atq;
vix aquâ elui possint. Hinc Auri Crocus
prout conficitur communiter, utut dicto mo-
dō studiose fuerit edulcoratus, pondere ta-
men excedit adsumtum prius Aurum. Eo-
dem modo se res habet cum Alcalibus, quæ
quasquam non sequè in solutis suis coagu-
lentur prout Acida, nihilominus iisdem ac
Sulphuribus ob insignem quam cum iis ha-
bent agnationem quadantenus adhærent.

Olea potissimum cum Sulphuribus intimè
congreguntur, simul circulantur, A sali-
bus adhærentibus tonandi vis Auri fulmi-
nantis est, sigfigantur illa ab Acidis, hæc
quoq; vis disperit: item quando edulcora-
tur.

5. Omne fixum figit Volatile & Vo-
latile fixum Volatilisat. Ratio hujus
axiomatis in mutua particularum salina-

rum, velqua eorum loco sunt unionē consi-
stit. Sic. e. g. Spiritus volatiles Urinosi Vi-
ni pārticulas Alcalicas secum rapiunt in sub-
limatione. Si Volatilia sublimantur ex fixis
partem quoq; aliquam eorum in sublime a-
gunt. Acida Vitrioli &c. detinent Urinosa,
ubi observandum est, rectē detineri ea me-
dixisse cum facili negotio iterum volatilia
fiant, quod ipsum explicatum est supra.

σ. Acidum in operatione adjuvat
Alcali & vice versa. Intelligendum hoc
est de Acido & Alcali conjunctis, Enixis sc.
Salibus. Cujus rei ratio in eo consistit, quod
Acida rodant corpora ac dissolvant, ut de-
inde Alcalia eorum sulphura iitius extra-
hant. Sic Acidum sal Ammoniacum sol-
vit corpus Antimonij, ut sal ejus Urinosum
sublimatione sulphur elevet. Quam egre-
gie vero Acidum acetii sal Tartari in Terra
foliata informat, cuius tanta proinde vir-
tus est explicata § superiori.

N horum limine leguntur ver-
ba illa; Trium principiorum anti-
quissimi autores &c. quibus Dn.
Dav. Porzius usus est in exordio fere
Anatomiae suæ Vini Rhenani, quod conco-
quere

quere nec ipsum potest Dn. *Barnerus*: adeò imbecilli stomacho est, ut in illum etiam propterea convitia & minas eructet, ac impurissimo ore evomat.

At verò mi Barnere, non modò accusator, sed neobjurgator ferendus est is, qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipiè deprehenditur. Fugienda certe vehementer tibi metipsi sunt, quæ vindicaris in altero: Furem aut rapacem aliquem accusaris, vitan- da tibi semper erit omnis avaritiæ suspicio : maleficum quendam aut crudelem; cavendum semper erit, nequa in re asperior, aut inhumanior fuisse videaris. | An autem credis, esse ullum in recentiorum lectione *Helmontii*, *Tachenii Glauberi* &c. adeo hospitem, ut ignorare possit, ex quo fonte ista hauferis Barnere? oppidò falleris profecto si ita sentis: quamvis non adeo gravi- ter hoc culpandum esset, nisi primum te earum rerum autorem turpiter velles, quæ suis autoribus debentur, ac aliis etiam magnis viris (uti arrogan- ter

ter iterum) ad illa Naturæ penetralia
interseptum iter, ja&tares.

His autem multum & diutius im-
morari, non induxi in animum; neq;
notabo etiam quām plurima illa, quæ
ex aliis accepta, sed malè intellecta
sunt, adeoq; animadversione non levi
indigent.

Hoc saltem dico. Excellentissime
Dn, à Lilienau concedamus Barnero no-
stro, hanc de *Acido* & *Alcali* allatam
jam doctrinam esse ipsi, 'ceu primo o-
mnium auctori acceptam ferendam, quo
tamen parasangis quæso, mea ab istis
distant ? certe quod cœlum à terra.
Terminis fateor usus sum artis *Acido*,
Alcali, *Enixo*, &c. quibus alii & ipse
Barnerus (an vero hoc non licuit?)
ipsa tamen terminorum applicatio,
conclusionum item è principiis de-
monstratio, credo vel ipsius *Momi* & D.
Barneri (si sobrius mea & recte legerit)
testimoniis omnino aliud quippiam &
plane diversum habent. Res ipsa lo-
quitur, cœco quodam furore, velut
furiis agitatum *Barnerum* contra me in-
sultare.

Ubi quæso judicent ingenui Viri *Bærenus* naturam explicuit Ignis? Hoc quidem ab ipso; Illud quod semiuis loco ineſt corporibus ardere, ast male dicitur. Ego contra rationibus atque experimentis quamplurimis demonstravi; *Ignem* revera esse motum velocissimum, particularum volatilium.

Acidas particulæ esse materiam flammæ aliquoties docet Claris: *Tachenius*, cuius vestigia secutus, & ipsa conflagrabilium corporum intimiora penetralia scrutatus, quæ ille compendio dixerat, non paucis argumentis aliis stabilivi, atque hoc amicorum svasu, qui illam à Cl. *Tachenio* etsi verissimè, obscurius tamen paulò esse demonstratam Ignis aciditatem existimabant; quam ut à quovis facile capiatur: cunctam tamen doctrina recte intellecta, non tam utilis quam necessaria est medico Philosopho, Quare etiam usus sum experimentis vulgo notis, quæve absque magnis sumptibus nemo non imitari posset.

Quæ

Quæ devinorum vi inebriandi, infinitaque de natura Ignis alia dixi, non adeo necessarium est recensere omnia: est liber meus in manibus omnium, qui volet, conferat illum cum istis Barneri supraditum, & si vel maximè inimicus causæ meæ fuerit; incredibilem tamen hominis arrogantiam & impudentiam fatebitur.

Prævidit hæc quoque *Elbingensis noster*, (magna enim vis conscientiæ est, quam qui negligunt, cum alios violare volunt, seipsoſ judicant) quare ex sermone saltem ſuo cum coenaremus hæc arrepta eſſe ſuſpicatur. *Lampadi* enim abhæſit ærugo, quam ex olei aciditate profectam ſub fideſilentii docuit. Olepidum caput! *Heraclito* profecto riſum, & *Democrito* lachrymas extorqueres. Dixeris hæc, quod nec nego nec affirmo, anigitur alii mensæ affidentes, tacitietiam hoc nesciverunt, quod expressis verbis jam dudum docuerat *Un. Tachenius* diversis in locis?

Salia Alcalifata, formaliter antecalcinationem in vegetabilibus non præexiste-

existere docet fæpe laudatus Tachenius, dicit eadem ex illo Barnerus, neq; verò ullis rationibus aut experimentis idem probat. Rogo vero, & obtestor in genuos viros omnes, ut evolvent experimentorum meorum *Pag.* 62, usque ad 123, legant, judicent, an idem cum Barnero dixerim. Nil dico amplius. Gravissimi mihi testes esse poterunt, Viri in Chymia exercitatiissimi, Dn. D. *Pratisius*, Dn. D. *Röhre*, aliquique quos mecum studiorum similitudo conjunxit, qui experimenta illa mea domi sùæ, præsente me & rogante examinarunt, ne meis unius oculis ac manibus plus æquo confidrem.

Quæ de particularum terrestrium ex Alcalisato sale præcipitatione sequuntur aliaque quam plurima, Barnero vix in Somniis audita fuisse unquam (si ea quæ Dn. *Zwvelferus* habet exceptis) vel ex eo clarum est, quod multis verbis eadem indubium vocet, oppugnet &c, de quo tria verba in subsequenturis.

Pag:

Pag: 159 usque ad finem, eadem
tractavi, quorum gratia potissimum,
omnis mihi alias suscep^tus erat labor.
Demonstravi nempe *Aquam & Semina*
vera naturalium rerum principia esse;
Illud quidem *materiale*; hoc *formale*.
Semina tribus Naturæ Regnis inesse
ostendi. Ex Animalibus *Hominem* po-
tissimum considerandum duxi; adeo-
que formationem ejus in utero, geni-
ti nutritionem, activam virtutem Se-
minis fœminei productionem vivipa-
torum ex ovis, modum conceptionis,
affluxum seminis ex omnibus partibus,
& impressionem particularium Chara-
terum in singulis partibus, mediante
sanguine tanquam vehiculo ad organa
generationis delatorum, prout quidem
veritati congruum mihi visum fuit, ex-
plicui.

Addidi his causas determinatae qua-
titatis Gigantum item & Pygmæorum,
quorum occasione admirandarum ima-
ginationis virium mentionem feci.
Causas item attuli pluralitatis fœtus,
ovorum ex uno Gallico coitu fœcunda-
torum,

torum, monstrositatis, differentiæ sexus mortis & plurimarum rerum aliarum. Neque admirandum nutritionis opus silentio præteri. Cunctorum tam *Animalium*, qum *Vegetabilium* & *mineralium* unicum esse nutrimentum radicale *Aquam*, atque in hanc reverti omnia demonstravi. Quod ut tanto foret evidentius, explicui tandem, quod nam & cuius naturæ sit illud universi fermentum, & spiritus aquam pro seminum diversitate in corpora specie diversa coagulans: & quod reductio- nis corporum in Aquam, unica causa sit (quam hic potissimum investigare volui) separatio illius fermenti à cor- poribus. Potissima saltem recenseo, ut uno velut conspectu constet Ampli- sime Dn. à Lilienau, quantum mea, à Barneri supra traditis distent.

Quin lege quæso, si otii tantum est, illa Barneri, & facile observabis quam varius & vagus sit in principiis, verbis ac mente titubet. Aliud certe sedens, aliud stans de eadem re sentit, plu- maque facilius & folio movetur.

Quam

Quamvis autem ex hac, de *Semini-*
bis & Aqua doctrina, nihil sibi tribuat.
Barnerus, è *Marco Marci* tamen, de Ideis
 quæ dixi Seminalibus me mutuatum
 esse dicit. Utinam vero rectè mea, &
 apertis oculis legisset, vix unicam re-
 perisset conclusionem cum iis *Marci*
Marci eandem. Secutus quidem sum
 vestigia Marciana, quod pag: 171 me
 facturum satis apertè dixi, usus quo-
 que sum vocabulo *Idea*, propter recen-
 tiorum tamen Anatomicorum inven-
 ta nova, in plerisque à sententia *Marci*
Marci discedendum omnino mihi fuit.
 Uti rem omnem rectè intuenti clarum
 erit.

Quare cum demonstratum haec-
 nus ut opinor satis sit, meis cum Barne-
 ri nullam intercedere affinitatem, ro-
 go omnes, ut nihil hīc dent amori, o-
 dio, invidiæ, mittantque ex animo il-
 la omnia, quæ verum rationis usum
 impedire possint, & libere judicent,
 annon ab omni non modo culpa, cu-
 jus me esse reum cupit *Barnerus*, sed
 suspicione etiam ejusdem sim remotif-
 simus. Jam

Jam igitur unicum adhuc est mihi
cum Dn. Barnero nostro agendum.
Oppugnat ille mea & quovis modo op-
primere studet: Verum enim vero,
quod obiter saltem moneo, anne li-
quid præter voluntatem etiam testa-
tur, se non sua sed mea labefactata
& dejecta velle. Quis enim unquam,
nisi vesanus & furiosus, in propria sa-
viit visera. Fateor equidem lubens,
potuisse me in rebus non adèo claris
errare, labi; Sed quid tum? Apollinis
oraculo sapientissimus judicatus *Socra-*
tes nihil se scire dicebat. Magnus *Hip-*
pocrates multoties se hallucinari fate-
batur. Anne ipse nonnunquam dor-
mitat *Homerus*? Quod si ergo erroris
alicujus me convicerit, hominem es-
se me demonstrabit, quod ipsi facile
largior. Videamus vero ipsas ejus
rationes, quibus in refutandis meis uti-
tur, quæsi justæ non fuerint, omnino
nugatoria erit omnis ejus accusatio.
Si enim accusare sufficit, quis tum in-
nocens?

Pag: 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. præter verba,
convi-

convitia & ridicula arrogantiam nihil habet.

Pag: 8. Negat, octo illa *Marci Marci* capita hactenus nondum impressa, ab invidia suppressa. Sed pace Dn. Barneri vel hic sunt Hamburgi, qui scribiis suis dicta capita, at præter hæc ejusdem autoris Tractatum alium, de medicamentorum operationibus reconditum habent.

Pag: 9. 10. 11. &c. ex Zvvelfero Magisterium Tartari Vitriolati affert, calcem inutilem, & ægre fert; in separatione terrestrium particularum, Alcalisata volatilisandi rationem à me possum esse. Quâ autem veritate hoc à me dictum sit, gravissimi testes esse poterunt Viri Clarissimi, quorum nomina admodum mihi honoranda conviti atori exponere, summa religio est.

Pag: 11. Fermentationem Tartari cum Alcalisato ejus, apud se me vidisse gloriatur: neque verò addit, apud quem ipse viderit. Autorem certe diæ fermentationis me nunquam haberi volui. Jam dudum enim est, quod Dn.

Dn. Grulingius satis apertis verbis ipsam docuerit statim in principio sub Tit. *Fermentationis Tartari*, quem vellem legisset noster, *Glauberum* item *Furn. Philosoph.* pag. m. 135. Ego saltem causas operationis investigare volui, quas non caput Professor noster.

Pag. 12. Nugatur, cum nugas esse ait. *Tartarum crudum velle volatilem reddere.* Utinam verò si non innumeros alios, saltem Cl. consuluisse Dn. Doct. Ludovici, & ipsam Experientiam, ita narium etiam testimonio convictus fuisset. Legisset item verba illa Cl. Dn. Langelotti Epist: p. 12; *Et comperies crassum illum feculentumq; Tartarum adeò subtilem & volatilem reddi &c.*

Pag: 13. 14. Verba habet, & ineptias. Rodit etiam particulas spirituum explosivas; Bilem item succ: pancreatum. & Saliv: Cl. per Orbem Virorum Willisi & Sylvii. Hem, mortuum rictu minantur & extremam perniciem Catelli latrantes, sublimia pentibus aquilis, nisi circumspexerint!

Pag: 15. More suo ineptit.

Pag: 16. Novam, & ante hunc diem

inauditam rationem affert, Sal Tartari
Volatile reddendi. Spiritum Urinæ
fœtore Tartari imbuit. Næ profecto
Dn. Barnere. Te minerva omnes ar-
tes edocuit, & Jupiter in consilium De-
orum admisit, qui tam subtiliter exco-
gitatum, & ex profundissimis Naturæ
penetralibus haustum secretū possides.
Oderunt vero, omnes artis periti Tu-
am in Arcanis revelandis prodigalita-
tem. Tibi, tuoque palato hoc serva se-
cretum. Is crassæ ignorantiae pœnam
luat, qui præter Te unquam hujus ge-
neris sal Tartari volatile attulerit. O
verò facetum, sed simplicem! Crede
mihi Dn. Barnere satius tibi multo fu-
isset hæc & subsecutura plurima ta-
cuissè, quia designatus Chemiz Profes-
sor es. Quemadmodum enim na-
scientis diei aurora, futuram nobis Coe-
li tempestatem præ sagire solet; ita quæ-
stiunculae hæ Tuæ leves ridiculæ, Pro-
fessore profecto Chemicô indignæ,
prædicunt futuris aliquando auditori-
bus tuis, quantum solidæ cognitionis
Physicæ, ex te sibi promittere debe-
ant.

ānt. Hoc vero tibimet ipsi & furori
tuo tribue.

Pag. 17. 18. 19. 20. &c. Aggreditur mo-
dum illum Alcalisata volatilia facien-
di, conjunctione cum oleis. Discur-
sus ejus cuius valoris sit, judicabunt il-
li (prout quoque faciunt) qui harum
rerum gnari sunt, me vel tacente.
Quid verbis opus est, si adesset mihi Bar-
nerus noster, possem ipsi ostendere Al-
calisatum dicta ratione volatile reddi-
tum; & fateretur spero ultrò, Acidas
oleorum particulas, cum Alcalisato eti-
am Sale revera conjungi. Quod i-
psum ut capiat, vel credat, non possum
nec volo etiam cogerè Barnerum.

Attuleram vero Experim: meor: p.
136 Verba illa Helmontii; *Quando ole-*
nm cinnamomi conjungitur cum suo sale
Alcali &c. in salem volatilem commuta-
tum est. Verissimi hujus Helmontia-
ni Experimenti, hanc esse rationem
dixi, quod oleorum acidum particulas
quasdam Alcalisati salis, à compedi-
bus terrestribus liberet &c. Oppo-
nit his Verba Barneius, dicendo; Hel-
mon-

D

mon-

montium dicto loco intendisse saltem reductionem oleorum in Salia Volatilia. Sed qæso Te Domine, dic, quare igitur addiderit Alcalisatum Sal & quidem proprium, si non observavit di-
ctâ circulatione, oleorum acidum vo-
latile, cum Alcalisati salis particulis Al-
calicis conjungi, inque iis coagulari,
adeoque propter has acidias, particu-
las (materiam flammæ) saturatas, Sal
volatile, oleo crudo temperatus esse?

Sed pretiosius cinnamomi oleum ait,
quam ut cum Alcalisato sale circula-
tum in sal volatile redigi debeat. Ita
rerum suarùm prodigum fuisse arbit-
ratur *Helmontium*, & aliis parsimoniæ
autor est.

Neque rectè quoque *Helmontius* pro-
prio Alcalisato sale usus est. Ratio
hæc est; Expertus namque docuit an-
tea Philosophus noster. *Spiritum Uri-
næ, ætore Tartari imbūtum, esse sal Tar-
tari volatile;* quidni. E. in locùm Al-
cali cinnamomi aliud quod vis reponi posset. Non mediocre hoc est acu-
men Professoris Chemicæ. Et vel hoc
scivis-

*Sci vivisset Helmontius, si imponendinobis
animus ipsi fuisset,*

Tandem vero, voluerit *Helmontius* dicto loco docere reductionem olei in fal volatile, anne in Alcalisata volatile sandi modum, tacite quoque dignum intendere potuit? Anne unius rei plures esse possunt fines? An tu ignoras morem maximorum Philosophorum, qui cum maxime dixerint, nil dixisse videri volunt? Sed, ne ullam quidem *Helmontius*, per me, Alcalisati salis rationem habuerit, omnemque industriam & cogitationem ad cinnamomi oleum converterit. An vero non licuit mihi, pace etiam tua non exoratâ hoc monere, quod verissimum est. *Ipsum Alcalisatum Sal hac ratione volatile redei?* Sed tædet omnino, hisce diutius immorari.

Pag. 23. Primo quidem negat Spiritum Vini, reiterata à Tartari sale abstractione in phlegma mutari. Deinde verò sub finem ejusdem paginæ aperitur, Spiritum Vini aliquando à Sale Tartari abstractum dimidia sui pars

te in aquam abiisse; An vero scis quid dicas Barnere? Quare autem Spiritus Vini Sali Tartari affusus nonnunquam liberatas particulas salinas secum in Sublime rapiat, interdum Acidum spiritus dicti in Tartari sale coaguletur, ignorare videris, quæreris enim. Dn. Barnere; Dicam; diversitas operacionis in Spiritu vini potissimum quærenda tibi est; plura non addo. Audi tamen & hoc. Est h̄ic *Hamburgi* Vir quidam & civis valde ingenuus & naturalium rerum admodum studiosus, qui certas ob causas Spiritum vini vel centies, à Sale Tartari abstraxit; post singulas autem abstractiones, & Spiritum Vini aquosiorem, & salis Tartari pondus auctum deprehendit. Hic profectò in Experimentis faciendis multo est Te felicior, etiam Chemicæ Professore.

Quid vero ænigmatis Philosophici sub illo (*Identice faciat*) pluribus in locis lateat, quis divinabit Oedipus; cum ne ipsi quidem autori suo intelligatur.

Pagin: 24. Negat Spiritibus Vini tantam

tam inesse aciditatem; quæ fortiter con-
currēdo, cum Alcali, partes terreas li-
beret. Nego hoc ipse cum *Barnero*, ne-
que ullibi dixi Acidum Spiritus Vini
cum Sale Tartari fortiter concurendo
effervescere. Hoc saltem volui Acidum
Spiritus Vini & Alcali Tartari inter se
mutuo jungi citra manifestam efferve-
scientiam. Sed condonandum hoc ho-
mini est, qui præter manifestissima Ace-
ti salis v. g. Acida, alia non adeò mani-
sta, quin gustui plane occultaignorat.

Balsamum *Samech* dictum, à peri-
tissimis etiam artis frustra tentatum
conqueritur. Ast vero mi Barnere,
hoctibi præfiscinidico& in aurem; post-
quam mihi Balsamus hicce rectè inno-
tuit, semper voto meo satisfactum,
quod ipsemet faterere, si liceret tibi
rem omnem explicare. Hoc saltem
te moneo vel rogo, ne tuam in
experiundo in felicitatem experi-
mento per se verissimo tribuas. Ex-
cusandus etiam facilees, quod Proprie-
tates Balsami hujus præ Alcalisato fa-

D 3 leigno-

leignores? Ignoti enim quæ esse potest,
proprietatum cognitio,

Pag. 25. 26. 27. Terrent Barnerum
umbræ, linquamus ipsum, usque dum
ad saniorem mentem redeat.

Pag. 29, 30, occupatus est circa Spi-
ritum Salis & Sal Tartari, Negat, se
se terram vidisse præcipitatam. Sed
procul dubio infeliciter denuo expe-
rimenta tentavit, neque ulteriori pro-
batione indiget, quod plurimorum vi-
rorum clarissimorum, sensuumque te-
stimonio verissimum est.

Neque felicior est Pag: 31. 32. circa
Terram ex Arcano Tartari.

Neque etiam responso ad illa opus
est, quæ Pag: 33. 34. affert. Negat e-
nim audacter illa quæ nunquam ten-
tavit.

Pag: 35. 36. 37. 38. præter ineptias
qua tractat, genuinum Alcalisata vo-
latilisandi, modum promittit. An ve-
ro præstiterit hoc, judicare poterunt il-
li, qui unquam Sal volatile Tartari ge-
nuinum, Oculis & lingua usurparunt.
Præter urinosum, certe non novitaliud.

Pag.

Pag: 39.40. antiquam suam repetit
 Cantilenam querulam. Usum me esse
 terminis, *Acido*, *Alcali*, *Enixo*, ad
 quam in antecedentibus satis jam est
 responsum. Ego vero valde rimeo Vi-
 risillis Clarissimis tum *Angliae* tum eti-
 am *Germaniae* nostræ aliarumq; terra-
 rum, qui saepius hodie ejusmodi termi-
 norum mentionem faciunt, ne & hi ali-
 quando Barneri petulantiam importu-
 nissimam sentiant.

Verba illa Dn. D. Portii quæ sint, su-
 pra jam dictum est.

De Sulphurum natura vero, commu-
 tatione oleorum in Spiritum Vini, quæ
 longâ serie ex suis me recensuisse di-
 cit, videatur § ejus 3r. Nil dico am-
 plius.

Pagni: 41, negat. in enixis illis, quæ
 uti verba ejus sonant, ex mere fixis
 sunt, Alcalisata volatilia reddi. Sed
 oppido fallis, & falleris mi Barnere,
 Longe alia ratio est Alcalisati salis sim-
 plicis, alia compositi cum spiritu sa-
 lis. Hic enim in ipso conjunctionis &
 saturationis punto, concertio cum ter-

D 4

restri

restribus particulis, adeoque ipsa Alcalisati forma tollitur.

Eadem hanc pagina examinare contur quæ pag. 45. à medicta erant de Tinctura Spirituum vini,

Dixeram; Alcalia urinosa juncta Spiritibus Vini, Acidum eorum sulphur manifestum reddere vel extravertere, ut colorem induant sanguineum. Negat hoc infeliciter admodum Dn. *Barnerus*, adeoque aliam longe affert causam. Tincturam nempe istam soli tribuit oleo rubro & foetido salibus Volatilibus adhaerenti. Si ita est Dn. *Barnere*, dic quæso; Spiritus Salis Ammoniaci quando vinis instillatur, unde tinctura illa ab oleo rubro, scilicet, sali huic volatili adhaerente. O. Pudor! hoccine decebat Professorem Chemiæ? Esne tu qui primus operationum causas tradidit? quomodo E. prima Artis principia; Actionem nempe *Alcalium in Sulphura ignoras?* Tune es qui totum Iatrices ædificium à rui na redemit, novisque columnis fulsit? quare E. solidissima Artis fundamen ta

ta, labefactata & convulsa, ipsumque
his superstructum Jatrices ædificium,
fractum & dejectum cupis? O. præcla-
rum custodem ovium (ut ajunt) lu-
pum. Væ Væ nostræ Medicinæ, nisi Te
reparatorem profanum ab his sacris
repulerit Deus.

Ego quidem hunc Barneri nostri fu-
rorem vel simplicitatem etiam, non
valde curaverim, nisi illorum interef-
set, qui aliquando è cathedra almæ U-
niversitatis Kiloniensis hujus farinæ
mysteria docentem audituri sunt. Pot-
erunt enim meliora edocti, præce-
ptorem suum ad avia properantem in
viam revocare. Arrige aures igitur Dn.
Professor (sit venia verbo si tam amplif-
sim nomine abutor) tribus saltem ver-
biste volo.

J. quidem. Acidum & Alcali soluta se-
mutuo appetunt, arripiunt, ut forma ma-
teriam 2. Sulphura omnia, oleosa, inflam-
mabilia sunt acida; Salia volatilia urinosa
Alcalia. 3t. Sulphura cum Alcalicis sali-
bus; vel in sulphuribus jam latentibus, vel
additis digesta tinguntur.

Quod si E. videris Spiritus Vini sul-

phureos, acidos, cum Alcalibus salis Ammoniaci, C. C. succini, Tartari conjunctos tingi, anne hoc Sulphuri Spiritus Vini extravero, acceptum feren-
dum dixeris? En Dn. Barnere, si for-
te hebetior es ad causas intelligendas,
in consilium adhibe sensuum tuorum
testimonia. Demonstrabo nam-
que tibi quæ dixi, in illis ipsis, quibus
tu ad meam sententiam labefactandam
usus es experimenti s, ita proprio jugu-
laberis gladio. Sali volatili C. C. re-
center facto candidissimo etiam quâ
externam faciem, adhærent tamen par-
ticulae quædam olei (uti optimè di-
xisti Barnere) hujus acidum seu sul-
phuragit in Sal volatile alcalicum, &
dierum lapsu, quod nive erat candidius,
Sal obscure rubicundum evadit. Eâ-
dem ratione, spiritus Tartari, primo
quidem aquæ instar limpidus, tandem
rubescit, in loco præsertim & ære hu-
midoire collocatus; Alcali enim vo-
latile Tartari, oleofum sulphur solvit
& tingit. Ipsa etiam cinctura illa olei
Tartari, ex sulphure ab Alcali volatili
exaltato proficitur. Quin

Quin ne ullustibi scrupulus reliquus
 sit faciam hoc experimento. Affunde
 dictis salibus & oleis, Spiritum acidum
 salis v. g. & nunquam rubescit. Al-
 cali enim volatile, Sulphureas partes
 dissolvens. fixatum est. Peponem o-
 mnino pro cerebro habet, qui haec non
 capit. Sed heus adhuc unum Barnere;
 Tincturæ Spirituum Vini causam, non
 tam ex Sulphure Spiritus Vini, quam
 externo quodam repetendam ducis. Si
 ita est; unde quæso tinctura illa Spiritu-
 um Vini, Coralliis, silicibus affusorum?
 an vero in his Sulphur quoddam & o-
 leum adeo manifestum credis, ut tin-
 gere possit. Plura dici poterant: Sed
 ut me Deus amet, defatigor in hoc ho-
 mine erudiendo. Addam tamen & hoc
 quod anxie quærit Professor noster, Spi-
 ritus Vini si fuerint rectificatissimi ab
 Alcali volatili non facile tingi. In his
 enim Alcalium solutio non adeo facilis
 est, adeoque non bene soluti salis actio
 debita esse nequit.

Pag: 42. Negat; tincturæ Tartari sal
 volatile in esse &c, Sed verbis parcam,
 record-

recordor enim satis jam esse pro me
responsum ab experientis: Dn. Dāniele
Ludovici Tract: de volatilisat: sal: Tart.
pag. ni fallor 23.

Pag: 43. 44. de Alcalium volatileum
Seminalibus differentiis loquitur. Nolo
ego hic repetere, quæ pagin: 147. &c. à
mediis sunt. Verbo; dictorum volatile-
um etsi est seminalis differentia, tantil-
la tamen in morborùm curatione at-
tendi nec potest nec debet. Neque Salis
Tartari volatileis urinosi, ulla peculiaris
ratio est.

Quando vero Salis Tartari metalli-
cam esse naturam, è Claris: Tachenio
affert, præ furente & volatico furore
suo & impetu, aliisque contradicendi
studio, sibi met contradicit ipsi §enim 7.
supra allatorum, ineptè hoc à Tache-
nio fieri dixerat. Hic tamen non auto-
ritate saltem Dn. Tachenii, verum &
argumentis ejusdem; de resuscitatione
nempe mercuriorum, præcipitatione
auri ex Aqua Regia, nititur: quæ dicto
loco repudiarat. Quin inconsidera-
tus, denuo quod probārat, rejicit; dum
& Spirirum Salis Ammoniaci æque ac

fal Tartari Aurum mēstrui sui poris dejicere ait. Hem! si hæc non est pudenda & anilis inconstantia.

Sed hīc omnino mihi subsistendum est. Potiora saltem attigi; Isti enim stabulo expūrgando, nōn ego, neque tres sufficiunt *Hercules*. Præter hæc verò quæ sunt convitia, calumniæ, quas primævus ille mendax & *Διάβολος* ipsi suggessit, rideo & contemno, Placeas tibi in his sordibus, luto, tenebris Dn. Barnere, læteris, exultes, nemo tibi invidet bonus. Oderunt te potius omnes, quibus vel guttula saltem honesti Sanguinis inest. Detestantur me moriam tui, facta, mores, fraudes, faciem denique ac nomen tuum, Illustri Professores Pata vini *Vergerius* & *Catenedus*. Tibi pestem exoptat, te execratur Inclita ista Germanorum natio, cui alias omnium exterarum etiam gentium testimoniis Nobilissimæ, & non à ftaude tantum sed suspicione quoque ejus remotissimæ non levem maculam inussiti. Quæ & alia hīc enarrare, gravissimisque confirmare testimoniis possem, si indomitam animi tui cu-

puditatem ullus mihi ulciscendi animus esset.

Sed absit hoc à me. Magna profecto Gloria est à vulgo contemni. Etli enim optabilius homini est, cursum vitæ conficere, sine omni dolore & sine injuria ; tamen ad immortaltatem Gloriæ plus confert, casus iniqissimos subiisse & improborum injurias, quam nunquam fuisse violatum. Quare & in posterum sibilent *hydri*, coaxent *ranæ*, strepant *anseres* latrent *canes* & rudant *afini*, convitieris Tu *Barnere*, ringaris, ipsa tibi ruinpantur Ilia Mome, nunquam tamen vel tantillum responsi à me habebitis. Canite prout, vobis rostrum est, quod ego nec mutare possum, nec volo etiam. Ultionis hoc genus contumeliosissimum est; non esse dignum visum à quo preteretur ultio.

Quin ne ansa vobis convitiandi desit, adeste convitiatores, est, quod vobis in aurem. Consignavi am cogitata me a& experimenta, circa actionem medicamentorum in humano corpore, It. circa causas motuum convulsivorum, febrium ardantium, sphaceli, &c. Si ita visum fuerit summo rerum Arbitro, elaborata hæc aliquando cum amicis ac viris ingenuis aliis communica. Vos, dum hæc ago, quicquid convitorum, scommatum dicteriorum aliarumve inceptiarum vel comminisci ipsi, vel ex aliis accipere poteritis, colligite, & in me unum evomite; Videbitis protectò, meeā qua par erit animi

mi

thi magnitudine latratus Vestro contemptu-
rūm & derisurūm, quin ne tantillum responsu-
ruim esse. Lætabor potius, & in sinū gaude-
bo, cum videro anxietates vestras.

Sed jam nimium diu dimicatum est, cum im-
puro isto noctuarum grege. Ad Te ergò nunc
tandem revertor Amplissime Dn. VVitten à *Li-*
lienau & postquam nunc Tibi omnem causam
meam explicui, non diffiteor, adeo me erigi re-
cte factorum conscientiâ, ut, quin me de com-
mentitiis istis Barneri accusationibus facillimè
absoluturus sis, hæsitationi nullus apud me lo-
cussit. Cum enim ipsius veritatis tanta vis sit,
ut contra hominum ingenia, calliditatem, soler-
tiam, contraque fictas omnium insidias facile
se per se ipsam defendat; Tum profectò Tu
Vir Amplissime, qui naturâ tua ad Veritatis stu-
dium traheris & amorem, falsas invidorum
criminationes abominaris, non poteris non
justissimæ causæ meæ favere. Quare tandem
ut finem negotio huic faciam, qui longior fui
quam aut vellem, aut me putavi fore, sepositis
curis aliis omnibus, nihil tam à Te peto, quam
ut mihi meisque conatibus constanter faveas.
Ego vero in omni vita mea nihil tam agam,
quam ut omnes Amplissimo Nomi ni Tuo de-
vincitissimos etiam, in referenda gratia vincam.
Vale. Dabam *Hamburgi* ipsis Calendar.
Ianuar. 1675, quem Tibi diem, Tuisque feli-
cissimè illuxisse spero & voveo. Iterum Vale.
Ipro-

IProcul insanum vulgus, gens in uida vero,
Dignatus nuzis stultiq; cohors.
Cui placet alterius, famam struxisse,
ruind.

Quæq; quod ignorat, spernit & odit
opus.

Et quæ Pergamei jurans in verba Magistri,
Sub tenebris Solem nescia ferre latet.

Sic fugit, & viso jam lumine noctua quærit,
Ignavum tenebris occuluisse caput.

Hinc quoq; disce tuam BARNERE agnoscere
culpam,

Disce tuo posthac cautior esse malo.

Famq; leves tali pro criminè suscipe pænas,
Grata manus Medici quæ premit ulcus
erit.

Nam leviter BARNERE tuos quæ corrigit
ausus,

Non vult esse tibi pagina docta, gravis.

PHILALETIA.

Chem. 568

Orem. 568.

